

Αρχαία Λυκείου

1

Με αφορμή την ενότητα «Η επιβολή των όρων της ειρήνης στην Αθήνα» από τα *Ελληνικά* (Βιβλίο 2, Κεφάλαιο 2, 16-23) του Ξενοφώντα και ειδικότερα την απαίτηση των Σπαρτιατών να γκρεμίσουν οι Αθηναίοι τα Μακρά Τείχη και τα τείχη του Πειραιά, δημιουργήστε ένα σενάριο που στόχο θα έχει να κατανοήσουν οι μαθητές τη σπουδαιότητα των Μακρών Τειχών για την Αθήνα, αξιοποιώντας την έρευνα στο διαδίκτυο και την ανάγνωση παράλληλων κειμένων (λ.χ. του Πλουτάρχου και του Θουκυδίδη).

18 Λύσανδρος δὲ τοῖς ἑσφοῖς ἐπεμφει ἀγγελοῦντα μετ' ἄλλων Λακεδαιμονίων Ἀριστοτέλην, φυγάδα Ἀθηναίων ὄντα, ὅτι ἀποκρίναιτο θηραμένει ἐκείνους κυρίους εἶναι εἰρήνης καὶ πολέμου. Θηραμένης δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβει ἐπεὶ ἦσαν ἐν Σελλασίῃ, ἐρωτώμενοι δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ ἤκουον εἶπαν ὅτι αὐτοκράτορες περὶ εἰρήνης, μετὰ ταῦτα οἱ ἔσφοι καλεῖν ἐκέλευον αὐτούς. Ἐπεὶ δ' ἦκον, ἐκκλησίαν ἐποίησαν, ἐν ᾗ ἐντέλεγον Κορινθιοὶ καὶ Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίους, ἀλλ' ἕξαιρεῖν.

Κρίσιμη συνεδρίαση στη Σπάρτη

20 Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐκ ἔρασαν πόλεν Ἑλληνίδα ἀνδραποδεῖν μέγα ἀγαθὸν εἰργασμένην ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις γενομένης τῇ Ἑλλάδι, ἀλλ' ἐποιούνο εἰρήνην ἐφ' ᾗ τὰ τε μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ καθελόντας καὶ τὰς ναῦς πλὴν ἰώδικα παραδόντας καὶ τοὺς φυγάδας καθέντας, τὸν αὐτὸν ἔχθρὸν καὶ φίλον νομίζοντας Λακεδαιμονίους ἔσσεσθαι

21 καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὅσοι ἐν ἡγῶνται. Θηραμένης δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρέσβεις ἐπανέφερον ταῦτα εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἡ απόφαση της Σπάρτης

Εἰσιόντας δ' αὐτοὺς ὄχλος περιχεῖτο πολὺς, φοβούμενοι μὴ ἄπρακτοι ἦκουεν· οὐ γάρ ἔτι ἐνεχώρει μέλλειν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολλυμένων τῷ λιμῷ. Τῇ δὲ ὑστεραίῃ ἀπήγγελλον οἱ πρέσβεις ἐφ' οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιοῦνο τὴν εἰρήνην· προγγόρει δὲ αὐτῶν Θηραμένης, λέγων ὡς χρή πείθεσθαι Λακεδαιμονίους καὶ τὰ τείχη περιαιρεῖν. Ἀνταπόκρινται δὲ τινων αὐτῷ, πολὺ δὲ πλείονων συνεπαινεσάντων,

23 ἔδοξε δέχεσθαι τὴν εἰρήνην. Μετὰ δὲ ταῦτα Λύσανδρός τε κατέπλει εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ οἱ φυγάδες κατῆσαν καὶ τὰ τείχη κατίσκαπτον ὑπὸ ὑλητρίδων πολλῇ προθυμίᾳ, νομίζοντες ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῇ Ἑλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ παράδοση των Αθηνών

2

Για τη διδασκαλία της *Αντιγόνης* του Σοφοκλή, προϋποτίθεται η γνώση από τους μαθητές των βασικών μύθων του θηβαϊκού κύκλου. Για τον σκοπό αυτό σχεδιάστε ένα σενάριο στο οποίο θα αξιοποιείτε τις ΤΠΕ, εμπλέκοντας τους μαθητές σε ερευνητικού τύπου και ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες, προκειμένου να πετύχετε έναν ή περισσότερους από τους παρακάτω στόχους:

(α) Να σχηματίσουν οι μαθητές μια ολοκληρωμένη αντίληψη για τις βασικές μυθικές μορφές του θηβαϊκού κύκλου (Κάδμος, Οιδίποδας, Ιοκάστη, Ετεοκλής, Πολυνείκης, κ.ά) και για τους μύθους που σχετίζονται με αυτές.

(β) Να έρθουν σε επαφή με άλλα κείμενα της αρχαιοελληνικής γραμματείας που θεματοποιούν μύθους του θηβαϊκού κύκλου.

(γ) Να διερευνήσουν τον τρόπο που ο θηβαϊκός κύκλος εξακολουθεί να χρησιμοποιείται γόνιμα στη σύγχρονη λογοτεχνική παραγωγή.

Έχετε τη δυνατότητα να εμπλουτίσετε ή να τροποποιήσετε τους παραπάνω στόχους.

3

Θέλετε να διδάξετε την εισαγωγή στο αρχαίο δράμα από το εγχειρίδιο *Σοφοκλέους Τραγωδία. Αντιγόνη – Φιλοκτήτης*. Σχεδιάστε ένα σενάριο στο οποίο αξιοποιώντας διαδικτυακούς τόπους και λογισμικά θα εμπλέκετε τους μαθητές σας σε ερευνητικού τύπου και ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες, προκειμένου να αντιληφθούν καλύτερα (α) τη δομή του θεατρικού οικοδομήματος κατά την αρχαιότητα και τη λειτουργία των επιμέρους τμημάτων του, (β) το πρόγραμμα της γιορτής των Μεγάλων Διονυσίων στο πλαίσιο των οποίων παριστάνονταν τα δράματα, (γ) το ρόλο των επιμέρους συντελεστών μιας αρχαίας παράστασης, (δ) τα σκηνικά των παραστάσεων και τα κοστούμια των ηθοποιών, (ε) τη δομή της αρχαίας τραγωδίας και τις ιδιαιτερότητες κατά την παράσταση των απαγγελόμενων και των αδόμενων μερών της. Οι παραπάνω στόχοι είναι ενδεικτικοί και μπορείτε να τους τροποποιήσετε ή να επιλέξετε κάποιους από αυτούς, για να τους αξιοποιήσετε στο σενάριό σας.

Λογοτεχνία Λυκείου:

Επιλογή και Ανάλυση Κειμένου

1

Ας υποθέσουμε ότι σχεδιάζετε τη διδασκαλία του ποιήματος του Νίκου Καββαδία «Πούσι» που ανθολογείται στο σχολικό εγχειρίδιο της Β΄ τάξης του Λυκείου («Νεότερη Ποίηση», σ. 244). Αναπτύσσετε ένα σενάριο στο οποίο οι μαθητές αξιοποιούν τις πολυμεσικές εφαρμογές των Νέων Τεχνολογιών στη συνομιλία τους με το κείμενο για την παραγωγή δημιουργικού λόγου. Έχετε τη δυνατότητα να αναπτύξετε το σενάριό σας προς όποια κατεύθυνση θεωρείτε καταλληλότερη για μια δημιουργική συνομιλία των μαθητών σας με το κείμενο. Ενδεικτικά και όχι δεσμευτικά για την ερμηνευτική προσέγγιση που θα ακολουθήσετε λειτουργούν οι ακόλουθες διδακτικές επισημάνσεις του βιβλίου του καθηγητή, οι οποίες ωστόσο μόνο επικουρικά παρατίθενται, καθώς αφετηρία του σεναρίου σας πρέπει να είναι η διαπίστωση ότι «η πρόταση για μια καινοτόμα, πιο ουσιαστική και πιο συμμετοχική αξιοποίηση των ΤΠΕ για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας μεταφέρει το κέντρο βάρους του μαθήματος από την ανασύσταση του γραμματολογικού πλαισίου και τη φιλολογική προσέγγιση του λογοτεχνικού κειμένου στη δημιουργική γραφή».

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- Πρωτίστως να απολαύσουν το ποίημα, είτε μέσα από τη μουσική είτε με την ανάγνωση.
- Αφού οικειωθούν το κείμενο, να παρουσιάσουν τα στοιχεία ποιητικής του Καββαδία (εικόνες, θάλασσα, χαρακτηρισές κ.ά.). Ιδιαίτερα να συζητηθεί ο ρόλος της γυναικείας οπτασίας. Να προσεχθεί ότι το φυσικό τοπίο —το πούσι που κυριαρχεί στην ατμόσφαιρα ενώ το πλοίο στο οποίο επιβαίνει ο αφηγητής βρίσκεται στο μέσο του πελάγους— συνεισφέρει καταλυτικά στη δημιουργία ενός ποιητικού κλίματος που κάνει σχεδόν φυσική την εμφάνιση μιας οπτασίας.
- Με κατάλληλους διδακτικούς χειρισμούς οι μαθητές είτε ανά ομάδες είτε όλοι ως άτομα να διερευνήσουν το ποιητικό πλαίσιο —πραγματικό και φανταστικό— και να το συζητήσουν στην τάξη (σκηνηκή διάρθρωση και θαλασσινή γεωγραφία).
- Να σχολιάσουν τη λειτουργία των αντιθέσεων (στεριά vs θάλασσα, ερχομός vs φυγή) και τον τρόπο ανάδειξης των εικόνων. Επίσης να γίνει συζήτηση για τη γλώσσα του Καββαδία, για τη στίξη και για την εξωτερική μορφή του ποιήματος, καθώς όλα αναδεικνύουν τη στενή σχέση μορφής και περιεχομένου.
- Αφού εστιαστεί η προσοχή στην τελευταία στροφή, να σχολιαστεί με όλες της τις προεκτάσεις. Ιδιαίτερα να σχολιαστούν οι καταληκτικοί στίχοι, οι οποίοι εντελώς απροσδόκητα οδηγούν το παράλογο στην κορύφωσή του με τη δήλωση: έχω απ' τα μεσάνυχτα πνιγεί...

2

Με αφορμή τη διδασκαλία του κειμένου Ρέα Γαλανάκη, [*Επιστροφή στο παλιό σπίτι*] (απόσπασμα από το *Ο βίος του Ισμαήλ Φερίκ Πασά*) στη Γ΄ Λυκείου, σχεδιάζετε ένα project (σχέδιο εργασίας) με θέμα «Αποτυπώσεις του νόστου στη λογοτεχνία». Μπορείτε να κατευθύνετε τους μαθητές σας σε δραστηριότητες διερεύνησης των στοιχείων διακειμενικότητας ή/και των ιστορικών, πολιτικών, πολιτισμικών, τοπογραφικών κλπ. συμφραζομένων με την αξιοποίηση του διαδικτύου, αλλά και σε δραστηριότητες δημιουργικής συνομιλίας με το κείμενο με αξιοποίηση ΤΠΕ.

Έχετε τη δυνατότητα να αναπτύξετε το σενάριό σας, αξιοποιώντας ποικίλα λογισμικά προς όποια κατεύθυνση θεωρείτε καταλληλότερη, για να ενθαρρύνετε το δημιουργικό διάλογο των μαθητών σας με το κείμενο.

Βοηθητικά παρατίθεται η αρχή του ανθολογούμενου αποσπάσματος στο σχολικό εγχειρίδιο:

3

Με αφορμή τη διδασκαλία του κειμένου του Αλ. Παπαδιαμάντη «Η φόνισσα» σχεδιάστε ένα σενάριο με αξιοποίηση των ΤΠΕ προκειμένου να κατευθύνετε τους μαθητές σας σε δραστηριότητες διερεύνησης των ιστορικών, πολιτικών, πολιτισμικών, τοπογραφικών κλπ. συμφραζομένων με την αξιοποίηση του διαδικτύου, αλλά και σε δραστηριότητες δημιουργικής συνομιλίας με το κείμενο με αξιοποίηση ΤΠΕ.

Έχετε τη δυνατότητα να αναπτύξετε το σενάριό σας, αξιοποιώντας ποικίλα λογισμικά προς όποια κατεύθυνση θεωρείτε καταλληλότερη, για να ενθαρρύνετε το δημιουργικό διάλογο των μαθητών σας με το κείμενο.

Βοηθητικά δίνεται το εισαγωγικό σημείωμα του σχολικού εγχειριδίου καθώς και μια ενδεικτική δραστηριότητα από το βιβλίο του καθηγητή:

4

Ας υποθέσουμε ότι σχεδιάζετε τη διδασκαλία του χρονογραφήματος «Αθηναϊκοί περίπατοι (Α΄)» του Εμμανουήλ Ροΐδη που ανθολογείται στο σχολικό εγχειρίδιο της Α΄ τάξης του Λυκείου (ενότητα «Οι Φαναριώτες και η Ρομαντική Σχολή των Αθηνών» σελ. 340-344). Σχεδιάστε ένα σενάριο στο πλαίσιο του οποίου οι μαθητές εμπλέκονται σε ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες διερευνητικού τύπου. Η διερεύνηση και κατανόηση του ιστορικού πλαισίου παραγωγής του κειμένου (ζωή στο άστυ στα τέλη του 19^{ου} αι, αναβίωση ολυμπιακών αγώνων, πρόσληψη του αθηναϊκού τοπίου κλπ.) ή/και η σύγκρισή του με το παρόν μπορεί να είναι ένας από τους στόχους του σεναρίου σας αλλά όχι ο μοναδικός (ενδεικτικά ένας ακόμα στόχος θα μπορούσε να είναι η εξοικείωση με το είδος του χρονογραφήματος ή/και με τον τρόπο της ειρωνείας, η συνομιλία με άλλες τέχνες μέσω της διερεύνησης αντίστοιχων εικαστικών απεικονίσεων του αστικού τοπίου κλπ.). Έχετε τη διακριτική ευχέρεια να αναπτύξετε το σενάριό σας προς όποια κατεύθυνση θεωρείτε καταλληλότερη για μια δημιουργική συνομιλία των μαθητών σας με το κείμενο, αξιοποιώντας όποια και όσα λογισμικά και περιβάλλοντα θεωρείτε κατάλληλα. Θεωρήστε ότι υπάρχει στο διαδίκτυο πλούσιο υλικό για το σχέδιο εργασίας που σας ενδιαφέρει. Ενδεικτικά και όχι δεσμευτικά για την ερμηνευτική προσέγγιση που θα ακολουθήσετε λειτουργούν οι ακόλουθοι διδακτικοί στόχοι του βιβλίου του καθηγητή, τους οποίους μπορείτε να τροποποιήσετε ή αξιοποιήσετε εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στο ευρύτερο πλαίσιο του δικού σας σεναρίου.

Διδακτικές επισημάνσεις

- Να ενταχθεί το κείμενο στο λογοτεχνικό του είδος και να συζητηθούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του χρονογραφήματος, όπως δίνονται στο Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων. Ιδιαίτερα θα πρέπει να τονιστεί ο επικαιρικός χαρακτήρας του και ο ειρωνικός, εύθυμος ή και χαριτωμένος τρόπος σχολιασμού θεμάτων της καθημερινότητας.
- Να σχολιαστεί το περιεχόμενο του χρονογραφήματος και να εντοπιστεί το κεντρικό θέμα, το πρόβλημα της ρύπανσης, γύρω από το οποίο αναπτύσσεται. Να συζητηθούν οι ποικίλες πτυχές του προβλήματος, όπως αυτό εμφανιζόταν στα χρόνια του συγγραφέα.
- Να επισημανθεί και ο δευτερεύων άξονας στον οποίο κατευθύνεται η γεμάτη ειρωνεία ματιά και γραφίδα του Ροΐδη, η «αγωνομανία» όπως τη χαρακτηρίζει, των Αθηναίων, που την αποδίδει στους Ολυμπιακούς Αγώνες (είχαν λάβει χώρα έναν μήνα πριν, τον Απρίλιο του 1896), και ο τρόπος με τον οποίο τη συνδέει με το κεντρικό του θέμα χωρίς ούτε στιγμή να χάνει τον στόχο του.
- Να διερευνηθεί αν το συγκεκριμένο χρονογράφημα ξεπερνά, ως προς τη θεματική του και την οπτική του συγγραφέα, τον εφήμερο και επικαιρικό χαρακτήρα του αποκτώντας αξία διαχρονική. Να συζητηθεί σε ποιο βαθμό υπάρχουν σήμερα πηγές ρύπανσης στην Αθήνα και πώς θα μπορούσαν να εξαλειφθούν.
- Να προσεχθεί το ιδιαίτερα ειρωνικό ύφος που χαρακτηρίζει το κείμενο, και να επισημανθούν οι εκφραστικοί τρόποι με τους οποίους το πετυχαίνει.

4

Γλώσσα Λυκείου

Εκφώνηση Ελεύθερου Θέματος

Ας υποθέσουμε ότι θέλετε να διδάξετε μέρος του λεξιλογίου (ενότητα Ι. «Η είδηση και το σχολίο», *Έκφραση – Έκθεση Β'* Λυκείου), σελ. 24. Η προτεινόμενη μορφή διδασκαλίας αποτυπώνεται στη λογική της παρακάτω άσκησης.

Να αντιστοιχίσετε τις δύο στήλες:

προκατάληψη	παρέλεγχος φόβος για το άγνωστο ή το μυστηριώδες
πρόληψη	έγκυρη, γνώμη ειδικού
δεδοσμονιά	σχηματισμός κρίσης με βάση κάποια δεδομένα
απόφθεγμα	προκαταρκτική κρίση
γνωμάτευση	γνώση αβυσσότητας που προέρχεται από κάποια επίφραση
εικασία	γνώμη που δε βασίζεται στη λογική, αλλά καθιερώθηκε από την παράδοση
κριτική (επιστημονική, καλλιτεχνική)	ανεισιχολήγητη κρίση
δογματική γνώμη	εμπειριστοπαγμένη μελέτη, αιτιολογημένη και αναλυτική κρίση
πρόκριση	σύντομη κρίση με αναμφορόβητο κέρως που διατυπώνεται σαν γνωμικό
προδικάζω	αποφασίζω να εισφέρω σέβας γνώμη
επιρολάσομαι	προειδοζώ, κρένω προκαταβολικά

1

Αναπτύξτε ένα σενάριο για το πώς θα προσπαθούσατε να κάνετε τη διδασκαλία του λεξιλογίου πιο δημιουργική με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, επιλέγοντας εκείνο ή εκείνα τα λογισμικά – διαδικτυακά περιβάλλοντα που θεωρείτε κατάλληλο /α, προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές στην κατάκτηση του συγκεκριμένου λεξιλογίου με διερευνητικό, δημιουργικό τρόπο. Μπορείτε να τροποποιήσετε ή να επεκτείνετε τη δραστηριότητα, καθορίζοντας ανάλογα και το χρονισμό του σεναρίου σας.

Εκφώνηση Ελεύθερου Θέματος

Ας υποθέσουμε ότι θέλετε να εξοικειώσετε τα παιδιά με το ζήτημα της γλωσσικής ποικιλίας και συγκεκριμένα με τα ιδιώματα και τις διαλέκτους (ενότητα «Γλώσσα και γλωσσικές ποικιλίες»). Αναπτύξτε ένα σενάριο για τη διδασκαλία των ιδιωμάτων και των διαλέκτων με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, επιλέγοντας εκείνο ή εκείνα τα λογισμικά – διαδικτυακά περιβάλλοντα που θεωρείται κατάλληλο /α, προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές στην κατάκτηση του συγκεκριμένου θέματος με διερευνητικό, δημιουργικό τρόπο. Στο σχολικό βιβλίο (σελ. 29) δίνονται οι παρακάτω ενδεικτικές διευθύνσεις, αλλά εσείς μπορείτε να θεωρήσετε ως δεδομένο ότι υπάρχουν πολύ περισσότερες με πλούσιο υλικό.

- ▶ Σχετικά με τα ιδιώματα και με τις διαλέκτους μπορείτε να αντλήσετε υλικό από τις παρακάτω ηλεκτρονικές διευθύνσεις:

2

- www.pontos.gr : ιστοσελίδα αφιερωμένη στον παντιακό ελληνισμό. Περιλαμβάνει μικρό λεξικό της παντιακής διαλέκτου
- <http://www.cretan-music.gr/mantinades.htm> : ιστοσελίδα αφιερωμένη στις κρητικές μαντινάδες (κρητικό ιδίωμα)
- <http://arkadia.ceid.upatras.gr/arkadia/culture/tsakonia/tsakonia.htm> : ιστοσελίδα αφιερωμένη στην περιοχή της Τσακωνίας (και στην τσακωνική διάλεκτο)

Στην ενότητα με τίτλο «Περιγραφή» του σχολικού εγχειριδίου της Α΄ Λυκείου προτείνεται η παρακάτω ομαδική εργασία (σελ. 165):

Ομαδική εργασία

Να χωριστείτε σε ομάδες δυο τριών ατόμων. Κάθε ομάδα να επιλέξει για να περιγράψει έναν ιδιαίτερο χώρο ή κτίσμα (την τάξη, το σχολείο, κάποιο συγκεκριμένο τμήμα της πόλης), αλλά κάθε μέλος της ομάδας να εργαστεί χωριστά, επιλέγοντας μια συγκεκριμένη οπτική γωνία και έναν ορισμένο σκοπό. Ύστερα τα μέλη κάθε ομάδας να συγκρίνουν τις περιγραφές τους, για να εντοπίσουν τα κοινά στοιχεία / λεπτομέρειες και τις διαφορές στην περιγραφή.

3

Να κάνετε την περιγραφή του σχολείου σας και να τη στείλετε (αν υπάρχει η δυνατότητα) με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε ένα άλλο σχολείο. Ζητήστε από τους μαθητές του άλλου σχολείου να περιγράψουν το δικό τους σχολείο. Αν οι περιγραφές συνοδεύονται από φωτογραφίες, συζητήστε αν η γραπτή περιγραφή των μαθητών του σχολείου, με το οποίο επικοινωνήσατε, ανταποκρίνεται με τις φωτογραφίες που σας έστειλαν.

Για την εργασία σας αυτή μπορείτε να επισκεφτείτε τις παρακάτω ηλεκτρονικές διευθύνσεις:

<http://www.sch.gr> Πανελλήνιο Σχολικό δίκτυο

<http://filologia.gr> ή <http://odysseia.cti.gr>

(Ελληνικά σχολεία στην Κοινωνία της Πληροφορίας).

Αναπτύξτε ένα σενάριο με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, επιλέγοντας εκείνο ή εκείνα τα λογισμικά-διαδικτυακά περιβάλλοντα που θεωρείτε κατάλληλα/α για τη δημιουργία μαθησιακού περιβάλλοντος που θα εμπλέξει τους μαθητές σε ερευνητικού τύπου διαδικασίες, σε δημιουργική μάθηση και στην παραγωγή λόγου (προφορικού, γραπτού ή πολυτροπικού). Μπορείτε να τροποποιήσετε ή να επεκτείνετε τις παραπάνω δραστηριότητες που προτείνονται από το σχολικό εγχειρίδιο, καθορίζοντας ανάλογα και το χρονοδιάγραμμα του σεναρίου σας.

Στην ενότητα «Παρουσίαση - Κριτική», του σχολικού εγχειριδίου *Έκφραση – Έκθεση Β΄ Λυκείου*, σ. 162 δίνεται η παρακάτω εργασία – στα παιδιά:

4

Υποθέστε ότι γράφετε μια βιβλιοπαρουσίαση, για να ενημερώσετε την τάξη σας σχετικά με ένα καινούριο βιβλίο που απόκτησε η βιβλιοθήκη του σχολείου.

Από τα εξόφυλλα, τον πίνακα περιεχομένων και τον πρόλογο μπορείτε να αντλήσετε πληροφορίες για τα βασικά στοιχεία του βιβλίου (συγγραφέας, τίτλος, εκδοτικός οίκος, τόπος και χρόνος έκδοσης, σελίδες, είδος κειμένου κτλ.) καθώς και για το περιεχόμενό του.

Αξιοποιώντας, τροποποιώντας ή επεκτείνοντας την παραπάνω πρόταση, αναπτύξτε ένα σενάριο με χρήση των ΤΠΕ. Επιλέξτε το λογισμικό ή συνδυασμό λογισμικών/ διαδικτυακών περιβαλλόντων που θεωρείτε κατάλληλα, προκειμένου να εμπλέξετε ενεργά τους μαθητές σε δραστηριότητες αναζήτησης, επεξεργασίας του γλωσσικού – κειμενικού ή και πολυμεσικού υλικού, αλλά και παραγωγής λόγου – (γραπτού, προφορικού ή πολυτροπικού).

Ιστορία Λυκείου

1

Ας υποθέσουμε ότι σχεδιάζετε τη διδασκαλία της ενότητας «**Κοινωνία**» από το «Κεφάλαιο 2 - Η εποχή της ακμής: Από τον τερματισμό της εικονομαχίας ως το σχίσμα των δύο Εκκλησιών» της *Ιστορίας του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου 565 -1815 (B Γενικού Λυκείου - Γενικής Παιδείας)*. Αναπτύξτε ένα σενάριο με χρήση των ΤΠΕ προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε διερευνητικού τύπου διαδικασίες οικοδόμησης της γνώσης και στην παραγωγή λόγου (προφορικού, γραπτού ή πολυτροπικού).

Βοηθητικά παρατίθεται η εν λόγω ενότητα:

2

Ας υποθέσουμε ότι σχεδιάζετε τη διδασκαλία της υπο-ενότητας **Η δικτατορία των συνταγματαρχών, 1967 - 1974** στη Γ' Λυκείου. Αναπτύξτε ένα σενάριο με χρήση των ΤΠΕ προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε διερευνητικού τύπου διαδικασίες οικοδόμησης της γνώσης. Εναλλακτικά μπορείτε να προετοιμάσετε ένα σενάριο στο πλαίσιο του ημι-τυπικού γραμματισμού για την προετοιμασία της σχολικής εορτής της 17^{ης} Νοέμβρη, από την ίδια τάξη, αξιοποιώντας υλικό και από αυτήν την ενότητα.

Βοηθητικά παρατίθεται η εν λόγω ενότητα:

Εκφώνηση Ελεύθερου Θέματος

3

Ας υποθέσουμε ότι σχεδιάζετε τη διδασκαλία της ενότητας 1.2 «Ο μυκηναϊκός πολιτισμός» από το κεφάλαιο Π «Οι Αρχαίοι Έλληνες» του σχολικού βιβλίου *Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου* για την Α' τάξη του Λυκείου (σ. 65-75) και συγκεκριμένα τα σχετικά με τα χαρακτηριστικά πολιτισμικά στοιχεία και την ανάπτυξη της τέχνης (σ. 72-73) και θα θέλατε να εμπλέξετε ενεργά τους μαθητές σας σε ερευνητικού τύπου ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες, αξιοποιώντας τις δυνατότητες των ΤΠΕ για διερεύνηση και πολλαπλή αναπαράσταση της γνώσης. Σχεδιάστε ένα σενάριο εντάσσοντας σε αυτό τα λογισμικά και τα ψηφιακά περιβάλλοντα που θεωρείτε κατάλληλα για τον σκοπό αυτό. Το σενάριό σας μπορεί να αξιοποιεί μέρος ή το σύνολο της υποενότητας, καθώς επίσης να αποτελεί την κύρια διδασκαλία ή τη συνολική επανεξέτασή της (αφού ολοκληρωθεί η διδασκαλία της). Βοηθητικά παρατίθεται η εν λόγω υπο-ενότητα:

4

Ας υποθέσουμε ότι σχεδιάζετε τη διδασκαλία της ενότητας «Οι ανακαλύψεις» (υποενότητες α-δ) του κεφαλαίου VI. «Από την άλωση της Κωνσταντινούπολης και τις ανακαλύψεις των νέων χωρών ως τη Συνθήκη της Βεσφαλίας» του σχολικού βιβλίου *Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου 565 - 1815* για τη Β' τάξη του Γενικού Λυκείου. Αναπτύξτε ένα σενάριο με χρήση ΤΠΕ επιλέγοντας τα λογισμικά και τα ψηφιακά περιβάλλοντα που θεωρείτε κατάλληλα, προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε διερευνητικού τύπου διαδικασίες οικοδόμησης της ιστορικής γνώσης, μέσα από ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες. Το σενάριό σας μπορεί να αξιοποιεί μέρος ή το σύνολο της ενότητας, καθώς επίσης να αποτελεί την κύρια διδασκαλία ή τη συνολική επανεξέτασή της (αφού ολοκληρωθεί η διδασκαλία της ενότητας). Βοηθητικά παρατίθενται οι συγκεκριμένες υπο-ενότητες:

4

4

Ιστορία Γυμνασίου

1

Με αφετηρία την ενότητα 6 «Οι Πανελλήνιοι Δεσμοί» από το Δ' κεφάλαιο: «Αρχαϊκή εποχή (800-479 π.Χ.)» του σχολικού εγχειριδίου *Αρχαία Ιστορία* για την Α' τάξη του Γυμνασίου, θέλετε να εμπλέξετε τους μαθητές και τις μαθήτριες σε ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες διερεύνησης γύρω από το θεσμό των Ολυμπιακών Αγώνων. Αναπτύξτε ένα σενάριο με χρήση των ΤΠΕ αξιοποιώντας εκείνα τα λογισμικά και ψηφιακά περιβάλλοντα που θεωρείτε κατάλληλα, προκειμένου οι μαθητές σας σε ένα περιβάλλον διερευνητικής μάθησης να οικοδομήσουν την ιστορική γνώση. Το σενάριό σας μπορεί να αξιοποιεί μέρος ή το σύνολο της ενότητας, καθώς επίσης να αποτελεί την κύρια διδασκαλία ή τη συνολική επανεξέτασή της (αφού ολοκληρωθεί η διδασκαλία της ενότητας). Βοηθητικά παρατίθεται η εν λόγω ενότητα:

Στην ενότητα «Η ωρίμανση της βιομηχανικής επανάστασης» που περιέχεται στο κεφάλαιο 3 «Οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις στην Ευρώπη και στον κόσμο τον 19^ο αιώνα» στο σχολικό εγχειρίδιο της Γ' τάξης του Γυμνασίου *Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία*, δίνεται η παρακάτω διαθεματική εργασία:

2

«Τα μέσα μαζικής μεταφοράς την εποχή της βιομηχανικής επανάστασης και σήμερα. Παραμένουν τα ίδια; Έχουν αλλάξει; Ποιες μεταβολές θα μπορούσατε να εντοπίσετε; Πού τις αποδίδετε;». Αξιοποιώντας ή τροποποιώντας (ή και επιλέγοντας μέρος από) την προτεινόμενη εργασία, αναπτύξτε ένα σενάριο με χρήση ΤΠΕ. Επιλέξτε όποια και όσα λογισμικά και ψηφιακά περιβάλλοντα θεωρείτε κατάλληλα, προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες ερευνητικού τύπου ώστε να οικοδομήσουν την ιστορική γνώση σε ένα περιβάλλον διερευνητικής μάθησης. Βοηθητικά παρατίθεται η εν λόγω ενότητα:

2

3

Με αφορμή την ολοκλήρωση της υποενότητας «Ο Ιουστινιανός και το έργο του» από την ενότητα «Π. ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ» από το πρώτο κεφάλαιο του σχολικού εγχειριδίου Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία για την Β΄ τάξη του Γυμνασίου, το βιβλίο καθηγητή προτείνει την υλοποίηση σχεδίου εργασίας με τα εξής θέματα:

1. Ο Ιππόδρομος, οι Δήμοι του Ιπποδρόμου και η Στάση του Νίκα

Περιγραφή και αναπαραστάσεις του Ιπποδρόμου: Τα κυριότερα μέρη του σύμφωνα με την ορολογία των πρωτογενών πηγών. Εκδηλώσεις που λάμβαναν χώρα στον χώρο του Ιπποδρόμου. Μια μέρα στον Ιππόδρομο της Κωνσταντινούπολης. Οι Δήμοι ως αθλητικά σωματεία. Φανατισμός των οπαδών στην Κωνσταντινούπολη του 6ου αι., σύμφωνα με το κείμενο του Προκοπίου. Σύγκριση με ανάλογα φαινόμενα της σύγχρονης ελληνικής πραγματικότητας. Οι Δήμοι ως πολιτοφυλακή της πρωτεύουσας. Η κοινωνική και πολιτική σημασία των Δήμων του Ιπποδρόμου. Οι Δήμοι στις επαρχίες και στις μεγάλες επαρχιακές πόλεις. Θεατροποίηση του διαλόγου που παραδίδει ο χρονογράφος Θεοφάνης μεταξύ του αυτοκρατορικού μανδάτορα (ιαήρυκα), των Πρασίνων και των Βενέτων, πριν από το ξέσπασμα της εξέγερσης του Νίκα (532) (στο πρωτότυπο κείμενο). Η Στάση του Νίκα. Η τοπογραφία της εξέγερσης (βάσει της τοπογραφικής αναπαράστασης της Πόλης). Ημερολόγιο ενός αυτόπτη μάρτυρα.

Παραλληλισμός: Οι σημερινές ποδοσφαιρικές ομάδες. Η πολιτική και κοινωνική δραστηριότητα. Φαινόμενα φανατισμού. Ημερολόγιο ενός ποδοσφαιρόφιλου. Οι ποδοσφαιρικές ομάδες του κέντρου και της επαρχίας. Μια μέρα στο γήπεδο.

2. Η Αγία Σοφία: Η οικοδόμηση. Οι αρχιτέκτονες. Τα αρχιτεκτονικά προβλήματα του ναού και η λύση τους. Η εσωτερική διακόσμηση. Η Αγία Σοφία και οι μεγάλες στιγμές της αυτοκρατορίας. Η Αγία Σοφία ως τουριστική ατραξιόν της πρωτεύουσας του Βυζαντινού Κράτους. Η τελευταία λειτουργία πριν από την Άλωση. Η Αγία Σοφία στα δημοτικά τραγούδια του λαού μας.

3. Η Κωνσταντινούπολη: Η ίδρυση. Η πολεοδομική φυσιογνωμία. Τα μνημεία. Η καθημερινή ζωή. Η οικονομική ζωή της πρωτεύουσας. Η εξέλιξη του πληθυσμού. Οι πολιορκίες. Η άλωση. Η Άλωση της Πόλης στα δημοτικά τραγούδια.

Αξιοποιώντας ή τροποποιώντας (ή και επιλέγοντας μέρος από) μία από τις παραπάνω προτάσεις, αναπτύξτε ένα σενάριο με χρήση των ΤΠΕ. Επιλέξτε όποια και όσα λογισμικά και ψηφιακά περιβάλλοντα θεωρείτε κατάλληλα, προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες ερευνητικού τύπου ώστε να οικοδομήσουν την ιστορική γνώση σε ένα περιβάλλον διερευνητικής μάθησης. Βοηθητικά παρατίθεται η συγκεκριμένη ενότητα:

4

Ας υποθέσουμε ότι σχεδιάζετε τη διδασκαλία της ενότητας «**Η αμερικάνικη επανάσταση**» από το «Κεφάλαιο Πρώτο - Οι απαρχές διαμόρφωσης του νεότερου κόσμου» της *Ιστορίας Γ' Γυμνασίου*.

Αναπτύξτε ένα σενάριο με χρήση των ΤΠΕ προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε διερευνητικού τύπου διαδικασίες οικοδόμησης της γνώσης και παραγωγής λόγου (γραπτού, προφορικού, πολυτροπικού).

Βοηθητικά παρατίθεται η εν λόγω ενότητα:

Γλώσσα Γυμνασίου:

Σχεδιάστε μία δραστηριότητα με την οποία να διδάσκετε με τρόπο πιο δημιουργικό την παρακάτω άσκηση του βιβλίου της Α' Γυμνασίου (ενότητα 6 «Οι δημιουργικές δραστηριότητες στη ζωή μου», σελ. 108), την οποία μπορείτε να τροποποιήσετε, προσαρμόσετε ή επεκτείνετε, επιλέγοντας εκείνα τα λογισμικά και διαδικτυακά περιβάλλοντα που κρίνετε ότι προσφέρονται περισσότερο. Θεωρήστε ότι έχετε τον απαιτούμενο χρόνο.

1

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- 1 Αναζητήστε παράγωγα ουσιαστικά με τη χρήση των παρακάτω προθημάτων και παρατηρήστε τις αλλαγές στο σχηματισμό των νέων λέξεων. Φυσικά, θα έχετε μαζί σας και θα αξιοποιήσετε το σχολικό λεξικό.

Προθήματα	Παράγωγα ουσιαστικά	Παράγονται από	Αλλαγές
δια- εισ- εν- παρα- περι- συν- υπο-			

1

Στην 5η ενότητα «Γνωρίζω το μαγικό κόσμο το θεάτρου και του κινηματογράφου» του σχολικού εγχειριδίου *Νεοελληνική Γλώσσα της Γ' Γυμνασίου*, σ.97 δίνεται η παρακάτω διαθεματική εργασία:

2

Διαθεματική εργασία

1. «Ο ελληνικός κινηματογράφος παλαιότερα και σήμερα»
2. «Ας γνωρίσουμε το παιδικό θέατρο στις μέρες μας»

• Χωριστείτε σε ομάδες:

- 1η ομάδα: Θα ασχοληθεί με τα πρόσωπα του ελληνικού κινηματογράφου ή του παιδικού θεάτρου.
- 2η ομάδα: Θα βρει και θα σχολιάσει τις σπουδαίες κινηματογραφικές ταινίες ή παιδικές παραστάσεις.
- 3η ομάδα: Θα συλλέξει στοιχεία για τους σημαντικούς σεναριογράφους του κινηματογράφου ή θεατρικούς συγγραφείς.
- 4η ομάδα: Θα αναλάβει την οργάνωση της παρουσίασης του υλικού που θα συγκεντρωθεί είτε σε άλμπουμ είτε σε CD.

• Η παρουσίασή σας θα περιλαμβάνει –εκτός όλων των άλλων– και πλούσιο φωτογραφικό υλικό με λεζάντες που μπορείτε να γράψετε οι ίδιοι, αν θέλετε.

• Για τη συλλογή του υλικού σας –εκτός των άλλων πηγών– μπορείτε να οργανώσετε και μια επίσκεψη στο κινηματογραφικό μουσείο ή σε κάποιο παιδικό θέατρο, αν υπάρχει, στην περιοχή σας. Επίσης μπορείτε να επισκεφτείτε σχετικές σελίδες του διαδικτύου.

Με αφετηρία τη συγκεκριμένη πρόταση, την οποία μπορείτε να τροποποιήσετε ή/και να επεκτείνετε, σχεδιάστε ένα σενάριο, αξιοποιώντας τα λογισμικά που θεωρείτε κατάλληλα (μπορείτε να αξιοποιήσετε οποιοδήποτε άλλο περιβάλλον κρίνετε απαραίτητο, πέραν των όσων προτείνονται), προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε διαδικασίες δημιουργικής μάθησης και παραγωγής λόγου (προφορικού, γραπτού ή πολυτροπικού). Θεωρήστε ότι υπάρχει στο διαδίκτυο πλούσιο υλικό για το συγκεκριμένο θέμα.

Ας υποθέσουμε ότι θέλετε να διδάξετε τη διαδικασία παραγωγής περίληψης. Στο σχολικό εγχειρίδιο (Ενότητα 2, Νεοελληνική Γλώσσα, Β Γυμνασίου, σελ. 39) προτείνεται οι μαθητές να εμπλακούν στις παρακάτω δραστηριότητες:

Διαβάζω και γράφω

3

1. Γράψτε το θέμα (νοηματικό κέντρο) στο οποίο αναφέρεται το κείμενο. Υπογραμμίστε τις λέξεις-κλειδιά της πρώτης παραγράφου. • Στη συνέχεια, γράψτε έναν πλαγιότιτλο που να αποδίδει το νόημα της παραγράφου. • Προσέξτε να μην αντιγράψετε τις λέξεις και φράσεις του κειμένου, αλλά να γράψετε έναν πλαγιότιτλο που να φέρει τη δική σας σφραγίδα και να αποδεικνύει ότι καταλάβατε πολύ καλά το περιεχόμενο της παραγράφου.
2. Ένας συμμαθητής σας έγραψε τον παρακάτω πλαγιότιτλο για τη δεύτερη παράγραφο του κειμένου. Κάντε τις παρατηρήσεις σας διορθώνοντας ό,τι θεωρείτε αναγκαίο.
«Στην οικολογική SOS μεγάλωναν παιδιά ανεξάρτητα από φύλο και ηλικία, ενώ η επιλογή τους γίνεται μόνο με κριτήριο την προσοσία τους».
• Γράψτε με ανάλογο τρόπο τους πλαγιότιτλους της 3ης και 4ης παραγράφου. • Ο καθένας να συνεργαστεί με ένα συμμαθητή του ανταλλάσσοντας τους πλαγιότιτλους και κρίνοντας ο ένας τους πλαγιότιτλους του άλλου.
3. Υποθέστε ότι θέλετε να ενημερώσετε τους γονείς για το περιεχόμενο του κειμένου για τα Παιδικά Χωριά SOS. • Κάντε τα γράφοντας μία περίληψη 80 λέξεων η οποία μπορεί να βασιστεί στο παρακάτω ενδεικτικό διάγραμμα:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ
→ Περαισίσια θέματος – νοηματικού κέντρου π.χ. το κείμενο μας ενημερώνει ή αναφέρεται...
→ 1ος πλαγιότιτλος (Προσοχή στην ημιπλή συνδεση ή τη χρήση συνθετικών λέξεων, π.χ. Αρχικά, ακολουθότερα, πιο συγκεκριμένα...)
→ 2ος πλαγιότιτλος
→ 3ος πλαγιότιτλος (Αξιοποιήστε τις συνθετικές λέξεις ή φράσεις που θα αναζητήσετε μαζί με τον καθηγητή σας.)
→ 4ος πλαγιότιτλος

4. Μελετήστε τις περιλήψεις που γράψατε και επιχειρήστε να τις αξιολογήσετε με βάση τα κριτήρια που ήδη έχετε εφαρμόσει:
Κριτήρια αυτοαξιολόγησης
 1. Επιστομικός θεματικού-νοηματικού κέντρου του κειμένου
 2. Γραφή πλαγιότιτλων με αναδιατύπωση των ιδεών του αρχικού κειμένου – Όχι απείρα αντιγραφή του αρχικού κειμένου
 3. Τήρηση των ορίων των λέξεων (με μικρή απόκλιση)

Αναπτύξτε ένα σενάριο με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, επιλέγοντας εκείνο ή εκείνα τα λογισμικά-διαδικτυακά περιβάλλοντα που θεωρείτε κατάλληλα/α για τη δημιουργία μαθησιακού περιβάλλοντος που θα εμπλέξει τους μαθητές σε ερευνητικού τύπου διαδικασίες, σε δημιουργική μάθηση και στην παραγωγή λόγου (προφορικού, γραπτού ή πολυτροπικού). Μπορείτε να τροποποιήσετε ή να επεκτείνετε τις παραπάνω δραστηριότητες που προτείνονται από το σχολικό εγχειρίδιο, καθορίζοντας ανάλογα και το χρονισμό του σεναρίου σας.

Η διδακτική εστίαση στην κειμενική και γλωσσική ιδιαιτερότητα των κειμένων του διαδικτύου, παράλληλα με την πολυτροπικότητα, επανέρχεται σε αρκετές διδακτικές ενότητες στο εγχειρίδιο της Α' Γυμνασίου. Δίνεται ένα ενδεικτικό παράδειγμα που κινείται προς αυτή την κατεύθυνση (σ. 30-31). Ας υποθέσουμε ότι θέλετε να αφιερώσετε αρκετό διδακτικό χρόνο, προκειμένου να εστιάσετε στην ιδιαιτερότητα αυτή. Με αφετηρία το συγκεκριμένο θέμα και προβληματισμό, τα οποία μπορείτε να τροποποιήσετε ή/και να επεκτείνετε, σχεδιάστε ένα σενάριο, αξιοποιώντας εκείνο ή εκείνα τα λογισμικά – διαδικτυακά περιβάλλοντα που θεωρείτε κατάλληλα/α, προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε διαδικασίες δημιουργικής μάθησης, παραγωγής λόγου (προφορικού, γραπτού ή πολυτροπικού) και κατανόησης της ιδιαιτερότητας των διαδικτυακών κειμένων.

4

2. Σήμερα απαντούν πολλά κείμενα με τη μορφή ιστοσελίδων στο διαδίκτυο. Παρουσιάστε σε ένα σύντομο κείμενο (δύο παραγράφων) τα βασικά στοιχεία της ιστοσελίδας (κειμ. 7) στην τάξη σας, δείχνοντας ότι πρόκειται για ένα κείμενο με διαφορετική οργάνωση, το οποίο έχει ως στόχο να προσελκύσει με διάφορες τεχνικές το ενδιαφέρον του αναγνώστη.

Εκφώνηση Ελεύθερου Θέματος

Στην 1η ενότητα «Από τον τόπο μου σ' όλη την Ελλάδα» του σχολικού εγχειριδίου *Νεοελληνική Γλώσσα της Β' Γυμνασίου*, σ. 25 δίνεται η παρακάτω διαθεματική εργασία:

5

Διαθεματική εργασία

- ▶ Στο πλαίσιο μιας τοπικής εκδοτικής προσπάθειας για την προβολή της περιοχής, η τάξη σας ανέλαβε να διαμορφώσει έναν απλό τουριστικό οδηγό για την πόλη ή την περιοχή σας. Χωριστείτε σε ομάδες εργασίας και συλλογής υλικού ώστε:
1. να συλλέξετε φωτογραφικό υλικό,
 2. να μελετήσετε άλλους οδηγούς και σχετικά βιβλία (Τοπική Ιστορία, Γεωγραφία κτλ.).

Με αφετηρία τη συγκεκριμένη πρόταση, την οποία μπορείτε να τροποποιήσετε ή/και να επεκτείνετε, σχεδιάστε ένα σενάριο, αξιοποιώντας τα λογισμικά που θεωρείτε κατάλληλα, προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε διαδικασίες δημιουργικής μάθησης και παραγωγής λόγου (προφορικού, γραπτού ή πολυτροπικού). Θεωρήστε ότι υπάρχει στο διαδίκτυο πλούσιο υλικό για το συγκεκριμένο θέμα.

Εκφώνηση Ελεύθερου Θέματος

Η διδακτική εστίαση στην κειμενική και γλωσσική ιδιαιτερότητα των κειμένων του διαδικτύου, παράλληλα με την πολυτροπικότητα, επανέρχεται σε αρκετές διδακτικές ενότητες στα εγχειρίδια της Α' Γυμνασίου. Δίνεται ένα ενδεικτικό παράδειγμα που κινείται προς αυτή την κατεύθυνση (3^η ενότητα, κεφ. σ. 56-57). Ας υποθέσουμε ότι θέλετε να αφιερώσετε αρκετό διδακτικό χρόνο, προκειμένου να εστιάσετε στην ιδιαιτερότητα αυτή. Με αφετηρία το συγκεκριμένο θέμα και προβληματισμό, τα οποία μπορείτε να τροποποιήσετε ή/και να επεκτείνετε, σχεδιάστε ένα σενάριο, αξιοποιώντας εκείνο ή εκείνα τα λογισμικά – διαδικτυακά περιβάλλοντα που θεωρείτε κατάλληλο/α, προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε διαδικασίες δημιουργικής μάθησης, παραγωγής λόγου (προφορικού, γραπτού ή πολυτροπικού) και κατανόησης της ιδιαιτερότητας των διαδικτυακών κειμένων και κυρίως της πολυτροπικότητας.

6

Κείμενο 12 [Ένας λύκος... στον υπολογιστή σας]

6

Ας υποθέσουμε ότι θέλετε να διδάξετε το φαινόμενο του δανεισμού της ελληνικής, (με αφετηρία την 2^η ενότητα «Γλώσσα, γλώσσες και πολιτισμοί του κόσμου», υποενότητα Γ – λεξιλόγιο, του σχολικού εγχειριδίου *Νεοελληνική Γλώσσα της Γ' Γυμνασίου*, σ. 40). Στο σχολικό βιβλίο δίνονται τα δύο παρακάτω κείμενα και οι ασκήσεις που ακολουθούν. Με αφετηρία το συγκεκριμένο θέμα και προβληματισμό, τα οποία μπορείτε να τροποποιήσετε ή/και να επεκτείνετε, σχεδιάστε ένα σενάριο, αξιοποιώντας εκείνο ή εκείνα τα λογισμικά – διαδικτυακά περιβάλλοντα που θεωρείτε κατάλληλα, προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε διαδικασίες δημιουργικής μάθησης (στο θέμα του δανεισμού) και παραγωγής λόγου (προφορικού, γραπτού ή πολυτροπικού).

7

Κείμενο 10 [Χωρίς γλωσσική αντίσταση]

Από τις χειρότερες μορφές εξαρτήσεως αυτού του τόπου –μακροπρόθεσμα η πιο επικίνδυνη, νομίζω– είναι η γλωσσική μας εξάρτηση από ξένες γλώσσες. Ίδιου δε στίμου από την ανυλική Γ. 1

Στην 5η ενότητα «Γνωρίζω το μαγικό κόσμο το θεάτρου και του κινηματογράφου» του σχολικού εγχειριδίου *Νεοελληνική Γλώσσα της Γ' Γυμνασίου*, σ.97 δίνονται η παρακάτω διαθεματική εργασία:

Διαθεματική εργασία

1. «Ο ελληνικός κινηματογράφος παλαιότερα και σήμερα»
2. «Ας γνωρίσουμε το παιδικό θέατρο στις μέρες μας»

► Χωριστείτε σε ομάδες:

- 1η ομάδα: Θα ασχοληθεί με τα πρόσωπα του ελληνικού κινηματογράφου ή του παιδικού θεάτρου.
- 2η ομάδα: Θα βρει και θα σχολιάσει τις σπουδαιές κινηματογραφικές ταινίες ή παιδικές παραστάσεις.
- 3η ομάδα: Θα συλλέξει στοιχεία για τους σημαντικούς σεναριογράφους του κινηματογράφου ή θεατρικούς συγγραφείς.
- 4η ομάδα: Θα αναλάβει την οργάνωση της παρουσίασης του υλικού που θα συγκεντρωθεί είτε σε άλμπουμ είτε σε CD.

8

- Η παρουσίασή σας θα περιλαμβάνει –εκτός όλων των άλλων– και πλούσιο φωτογραφικό υλικό με λεζάντες που μπορείτε να γράψετε οι ίδιοι, αν θέλετε.
- Για τη συλλογή του υλικού σας –εκτός των άλλων πηγών– μπορείτε να οργανώσετε και μια επίσκεψη στο κινηματογραφικό μουσείο ή σε κάποιο παιδικό θέατρο, αν υπάρχει, στην περιοχή σας. Επίσης μπορείτε να επισκεφτείτε σχετικές σελίδες του διαδικτύου.

Με αφετηρία τη συγκεκριμένη πρόταση, την οποία μπορείτε να τροποποιήσετε ή/και να επεκτείνετε, σχεδιάστε ένα σενάριο, αξιοποιώντας τα λογισμικά που θεωρείτε κατάλληλα (μπορείτε να αξιοποιήσετε οποιοδήποτε άλλο περιβάλλον κρίνετε απαραίτητο, πέραν των όσων προτείνονται), προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε διαδικασίες δημιουργικής μάθησης και παραγωγής λόγου (προφορικού, γραπτού ή πολυτροπικού). Θεωρήστε ότι υπάρχει στο διαδίκτυο πλούσιο υλικό για το συγκεκριμένο θέμα.

Αρχαία Γυμνασίου

Ας υποθέσουμε ότι θέλετε να διδάξετε την ενότητα της ιστορίας του Ηροδότου για τον Αιγυπτιακό πολιτισμό. Ζητάτε από σας μαθητές να εργαστούν ανά ομάδες πάνω σε ένα από τα ακόλουθα θέματα:

1

(α) Αναλαμβάνετε να εικονογραφήσετε κεφάλαια από την αφήγηση του Ηροδότου για τον Αιγυπτιακό πολιτισμό. Αναζητήστε στο διαδίκτυο στοιχεία για τα αρχαιολογικά ευρήματα από τον Αιγυπτιακό πολιτισμό, ώστε να συντάξετε ένα εικονογραφημένο βιβλίο με αναλυτικές πληροφορίες για κάθε εικόνα.

(β) Σκοπεύετε να ξεναγήσετε τους συμμαθητές σας σε μνημεία που σώζονται από τον αρχαίο Αιγυπτιακό πολιτισμό, ώστε να είναι σε θέση να συγκρίνουν τα ευρήματά σας με τις πληροφορίες που μας δίνει ο Ηρόδοτος, και έτσι να βγάλουν τα δικά τους συμπεράσματα αν όλα αυτά που αναφέρει ο Ηρόδοτος στο έργο του τα είδε ή τα φαντάστηκε. Αναζητήστε στο διαδίκτυο τα στοιχεία που μπορούν να συνθέσουν μια εικονική ξενάγηση.

(γ) Επισκεφτήκατε πρόσφατα την Αίγυπτο, συγκεντρώσατε πολλές φωτογραφίες από τις σωζόμενες αρχαιότητες και καταγράψατε σε ημερολόγιο τις εντυπώσεις σας από τους πιο σημαντικούς σταθμούς. Παρουσιάστε αυτό το εικονογραφημένο ημερολόγιο στους συμμαθητές σας και μοιραστείτε μαζί τους τις εμπειρίες σας.

Με αφετηρία ένα από τα παραπάνω θέματα, αναπτύξτε ένα σενάριο, με την αξιοποίηση των ΠΠΕ, επιλέγοντας εκείνα τα λογισμικά και διαδικτυακά περιβάλλοντα που θεωρείται κατάλληλα, προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές σε ερευνητικού τύπου δραστηριότητες. Μπορείτε να τροποποιήσετε τη δραστηριότητα, καθορίζοντας ανάλογα και το χρονισμό του σεναρίου σας.

Στα σχολικά εγχειρίδια του Γυμνασίου για την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα το δεύτερο μέρος κάθε ενότητας καταλαμβάνει ένας «Λεξιλογικός Πίνακας». Θέλετε να διδάξετε με βάση έναν τέτοιο λεξιλογικό Πίνακα τον σχηματισμό μιας οικογένειας λέξεων (παραγώγων και σύνθετων) από την αρχαιότητα έως σήμερα, π.χ. του ρήματος *ἄγω* στο πλαίσιο της διδασκαλίας της ενότητας 5 του σχολικού βιβλίου «Αρχαία ελληνική γλώσσα» της Β' Γυμνασίου ή του ουσιαστικού *πόλις* στο πλαίσιο της διδασκαλίας της ενότητας 11 του σχολικού βιβλίου «Αρχαία ελληνική γλώσσα» της Α' Γυμνασίου. (Μπορείτε να επιλέξετε και κάποιο άλλο ουσιαστικό ή ρήμα).

Σχεδιάστε ένα σενάριο, αξιοποιώντας εκείνο ή εκείνα τα διαδικτυακά περιβάλλοντα που θεωρείτε κατάλληλα, προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε διαδικασίες ανάπτυξης γλωσσικών ικανοτήτων και γλωσσικής επίγνωσης.

Β1. Λεξιλογικός Πίνακας

2

ἄγω (= 1. οδηγώ, 2. μεταφέρω)

θ. *ἀγ-* [στο ζεύγος συναντιόμαστε τους τύπους: *ἀγει*, *ἀπέγη*]

Στη Ραϊκωδία Σ 478-616 της *Ιλιάδας* περιγράφεται η κατασκευή των όπλων του Αχιλλέα από τον Ήφαιστο και κυρίως οι εικαστικές παραστάσεις που ο θεός τοποθετεί πάνω στην ασπίδα του. Με αφορμή το συγκεκριμένο κείμενο σχεδιάστε ένα σενάριο στο οποίο θα αξιοποιείτε τις ΤΠΕ, προκειμένου να πετύχετε έναν ή περισσότερους από τους παρακάτω στόχους: (α) να κατανοήσουν οι μαθητές τον τρόπο που τοποθετούνται οι διάφορες σκηνές πάνω στην ασπίδα και τις σχέσεις που αναπτύσσουν μεταξύ τους δημιουργώντας αντιθετικά ή συμπληρωματικά σύνολα, (β) να οπτικοποιήσουν με εικαστικό υλικό τις σκηνές αυτές, (γ) να αντιληφθούν τις ιδιαιτερότητες της λεκτικής περιγραφής – «έκφρασης» και του εικαστικού έργου τέχνης. Στόχος σας θα πρέπει να είναι να εμπλέξετε τους μαθητές σε ερευνητικού τύπου δραστηριότητες και στην παραγωγή δημιουργικού λόγου, εικαστικών έργων ή πολυτροπικών κειμένων. Ενδεικτικά σας δίνονται οι διαθεματικές δραστηριότητες που προτείνονται στο σχολικό εγχειρίδιο τις οποίες μπορείτε να αξιοποιήσετε, να τροποποιήσετε ή να αγνοήσετε.

3

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Η περιγραφή της ασπίδας του Αχιλλέα αποτελεί φανταστική «έκφραση». Αφού θυμηθείτε και συζητήσετε στην τάξη τι σημαίνει ο τεχνικός όρος «έκφραση», θα χωριστείτε σε ομάδες και θα ασχοληθείτε με τα ακόλουθα θέματα: α) Παραδείγματα «εκφράσεων» από την Οδύσσεια, την Ιλιάδα ή άλλα κείμενα. β) Επίσκεψη σε κάποιο μουσείο και δημιουργία μικρού καταλόγου έργων τέχνης που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο «έκφρασης». γ) Δημιουργία της δικής σας «έκφρασης» για έναν χώρο, ένα τοπίο ή ένα έργο τέχνης που σας εντυπωσίασε. δ) Παρουσίαση της ασπίδας του Αχιλλέα με έναν τρόπο καλλιτεχνικής έκφρασης που σας ταιριάζει (π.χ. ζωγραφική, μακέτα κτλ.). [Ενδεικτικές Έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης: Πολιτισμός, Τέχνη, Δημιουργία, Σύστημα, Μοτίβο]

2. Αφού σημειώσετε τους αστερισμούς που εικονίζονταν πάνω στην ασπίδα του Αχιλλέα και συζητήσετε για τη μυθολογική προέλευση των ονομάτων τους, να εργαστείτε σε ομάδες στα ακόλουθα θέματα: α) Σχηματική αναπαράσταση του ουράνιου θόλου και εντοπισμός της θέσης των αστερισμών αυτών. β) Ο ρόλος των αστερισμών αυτών και γενικότερα των αστερών στην Οδύσσεια και την Ιλιάδα. γ) Η κίνηση των αστερισμών και η ζωή του ανθρώπου στην αρχαιότητα και σήμερα. δ) Η θέση των αστερισμών στο λαϊκό πολιτισμό με συγκεκριμένα παραδείγματα (π.χ. δημοτικά τραγούδια, έργα λαϊκής τέχνης κτλ.). [Ενδεικτικές Έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης: Πολιτισμός, Χρόνος, Φύση, Τέχνη, Επιστήμη]

Εκφώνηση Ελεύθερου Θέματος

Θέλετε να διδάξετε από το εγχειρίδιο της Β' Γυμνασίου *Αρχαία Ελλάδα. Ο τόπος και οι άνθρωποι* την 4^η ενότητα «Ένα αντρόγυνο στην κλασική Αθήνα». Σχεδιάστε ένα σενάριο στο οποίο θα αξιοποιείτε διαδικτυακούς τόπους και λογισμικά και θα εμπλέκετε τους μαθητές σας σε ερευνητικού τύπου και ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες, προκειμένου να γνωρίσουν επιμέρους πλευρές της οικογενειακής ζωής στην κλασική Αθήνα, όπως (α) ο ρόλος και η θέση των ανδρών και των γυναικών μέσα στην οικογένεια, (β) οι ανδρικές και οι γυναικείες δραστηριότητες στο πλαίσιο ενός αθηναϊκού σπιτιού, (γ) οι διαφορές ανάμεσα στη θέση της γυναίκας κατά την αρχαιότητα και σήμερα. Οι παραπάνω στόχοι είναι ενδεικτικοί και μπορείτε να τους τροποποιήσετε ή να τους επεκτείνετε.

4

Ένα αντρόγυνο στην κλασική Αθήνα

ΦΩΝ, Οικονομικός 7, 4-22 & 35-43

«Προσωπικά,» είπα, «Ισχύομαχε, θα χαϊρόμουν πάρα πολύ να μάθω από σένα και το εξής: εκπαιδευσες εσύ ο ίδιος τη γυναίκα σου, ώστε να είναι αυτή που πρέπει, ή ήξερε ήδη να

Στο βιβλίο του μαθητή της *Ιλιάδας* Β Γυμνασίου προτείνεται το παρακάτω θέμα συνθετικής-ανακεφαλαιωτικής εργασίας:

Αν και η Ιλιάδα είναι ένα ηρωικό πολεμικό έπος μιας ανδροκρατούμενης κοινότητας, η γυναίκα κατέχει μια αρκετά σημαντική θέση μέσα σ' αυτό. Αφού χωριστείτε σε ομάδες, να αναλάβετε να μελετήσετε διάφορα θέματα που έχουν σχέση με τη γυναίκα και το ρόλο της στο ιλιαδικό έπος, όπως π.χ. «Η γυναίκα ως σύζυγος και μητέρα στην Ιλιάδα», «Η γυναίκα πολεμικό λάφυρο και ερωμένη», «Γυναίκα και επιτάφιος τιμές ηρώων», «Η τύχη του γυναικείου πληθυσμού μετά την άλωση μιας πόλης κατά τη διάρκεια του ιλιαδικού πολέμου» κ.ά. Στη συνέχεια να παρουσιάσετε τις εργασίες σας στην τάξη για συζήτηση. Με τα τελικά συμπεράσματα να συνθέσετε ένα κείμενο με τίτλο «Η θέση και ο ρόλος της γυναίκας στην Ιλιάδα».

5

Αξιοποιώντας, τροποποιώντας ή επεκτείνοντας την παραπάνω πρόταση, αναπτύξτε ένα σενάριο εντάσσοντας σε αυτό τα λογισμικά – διαδικτυακά περιβάλλοντα που θεωρείτε κατάλληλα για τη δημιουργία εκείνου του μαθησιακού περιβάλλοντος που θα εμπλέξει τους μαθητές σε ερευνητικού τύπου διαδικασίες, σε δημιουργική μάθηση και στην παραγωγή λόγου (προφορικού, γραπτού ή πολυτροπικού).

Εκφώνηση Ελεύθερου Θέματος

Ας υποθέσουμε ότι θέλετε να διδάξετε την ενότητα 11 του σχολικού βιβλίου «*Αρχαία ελληνική γλώσσα*» της Α' Γυμνασίου με τίτλο: «Η αγάπη του Αλέξανδρου για τον Βουκεφάλα» (Αρριανού, *Αλεξάνδρου Ανάβασις*, 5.19.4-6, διασκευή).

Θέλετε να δώσετε ιδιαίτερη βαρύτητα: (α) στην κατανόηση του αρχαιοελληνικού κειμένου και την αξιολόγηση των πληροφοριών που παρέχει για τη σχέση του Μ. Αλεξάνδρου με το άλογό του ή/και (β) στην εξουκείωση με το γλωσσικό υλικό του κειμένου, ειδικότερα με το λεξιλόγιο και τη γραμματική της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

Με αφετηρία το συγκεκριμένο κείμενο, σχεδιάστε ένα σενάριο, αξιοποιώντας εκείνο ή εκείνα τα λογισμικά και διαδικτυακά περιβάλλοντα που θεωρείτε κατάλληλα, προκειμένου να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε διαδικασίες δημιουργικής μάθησης και ανάπτυξης γλωσσικών ικανοτήτων.

5

Λογοτεχνία Γυμνασίου

Ας υποθέσουμε ότι σχεδιάζετε τη διδασκαλία του τραγουδιού του Διονύση Σαββόπουλου «Τι έπαιξα στο Λαύριο» που ανθολογείται στο σχολικό εγχειρίδιο της Β΄ τάξης του Γυμνασίου (ενότητα *Προβλήματα της σύγχρονης ζωής*). Αναπτύσσετε ένα σενάριο στο οποίο οι μαθητές αξιοποιούν τις πολυμεσικές εφαρμογές των Νέων Τεχνολογιών στη συνομιλία τους με το κείμενο για την παραγωγή δημιουργικού λόγου. Έχετε τη δυνατότητα να αναπτύξετε το σενάριό σας προς όποια κατεύθυνση θεωρείτε καταλληλότερη για μια δημιουργική συνομιλία των μαθητών σας με το κείμενο. Επικουρικά και όχι δεσμευτικά παρατίθενται οι διαθεματικές δραστηριότητες του σχολικού εγχειριδίου, τις οποίες μπορείτε να τροποποιήσετε ή να αξιοποιήσετε εξ ολοκλήρου, εν μέρει ή και καθόλου στο ευρύτερο πλαίσιο του δικού σας διδακτικού σεναρίου.

1 της Σαββόπουλος

Τι έπαιξα στο Λαύριο

Στο παρακάτω τραγούδι του από το δίσκο Ρεζέρβα (1979) ο Διονύσης Σαββόπουλος δεν κρύβει την αμηχανία του για το ρόλο του ως τραγουδοποιού, όταν πρόκειται να απευθυνθεί στα παιδιά που ζουν στην υποβαθμισμένη περιοχή του Λαυρίου.

Εκφώνηση Ελεύθερου Θέματος

Ας υποθέσουμε ότι σχεδιάζετε τη διδασκαλία του ποιήματος του Ζακ Πρεβέρ «Βγαίνοντας από το σχολειό» που ανθολογείται στο σχολικό εγχειρίδιο της Β΄ τάξης του Γυμνασίου (ενότητα *Ταξιδιωτικά κείμενα*). Με αφετηρία τη διαπίστωση ότι «η πρόταση για μια καινοτόμα, πιο ουσιαστική και πιο συμμετοχική αξιοποίηση των ΤΠΕ για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας μεταφέρει το κέντρο βάρους του μαθήματος από την ανασύσταση του γραμματολογικού πλαισίου και τη φιλολογική προσέγγιση του λογοτεχνικού κειμένου στη δημιουργική γραφή», αναπτύσσετε ένα σενάριο στο οποίο οι μαθητές αξιοποιούν τις πολυμεσικές εφαρμογές των Νέων Τεχνολογιών στη συνομιλία τους με το κείμενο για την παραγωγή δημιουργικού λόγου. Έχετε τη δυνατότητα να αναπτύξετε το σενάριό σας προς όποια κατεύθυνση θεωρείτε καταλληλότερη για μια δημιουργική συνομιλία των μαθητών σας με το κείμενο. Επικουρικά και όχι δεσμευτικά για την ερμηνευτική κατεύθυνση που θα ακολουθήσετε παρατίθεται η ερμηνευτική προσέγγιση από το βιβλίο του καθηγητή, καθώς και οι διαθεματικές δραστηριότητες του σχολικού εγχειριδίου, τις οποίες μπορείτε να τροποποιήσετε ή να αξιοποιήσετε εξ ολοκλήρου, εν μέρει ή και καθόλου για τη δημιουργία του δικού σας διδακτικού σεναρίου με χρήση ΤΠΕ.

2

3

Με αφετηρία τη διδασκαλία του αποσπάσματος του βιβλίου *Ο δρόμος για τον Παράδεισο είναι μακρύς* που ανθολογείται στο σχολικό εγχειρίδιο της Α΄ τάξης του Γυμνασίου (ενότητα *Αποδημία-Ο καημός της ξενιτιάς-Ο ελληνισμός έξω από τα σύνορα-Τα μικρασιατικά-Οι πρόσφυγες*), θα θέλατε να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε διερευνητικού αλλά και δημιουργικού τύπου ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες. Ενδεικτικά οι στόχοι σας μπορεί να είναι οι εξής (όπως διατυπώνονται στο βιβλίο καθηγητή): να εξοικειωθούν οι μαθητές/τριες με το λογοτεχνικό επιστολικό είδος και τα στοιχεία που το χαρακτηρίζουν (στη συγκεκριμένη περίπτωση η εξοικείωση αυτή μπορεί να λάβει βιοματική διάσταση με τη χρήση ΤΠΕ), να ευαισθητοποιηθούν στο ζήτημα της μετανάστευσης, να συνειδητοποιήσουν ότι η σύγχρονη νεοελληνική λογοτεχνία, σε αντίθεση με παλαιότερες φάσεις της όπου ο Έλληνας παρουσιαζόταν ως ξενιτεμένος, επιχειρεί να καταγράψει τι σημαίνει να υποδέχεται ο Έλληνας τον ξένο στη δική του πατρίδα. Οι παραπάνω στόχοι είναι ενδεικτικοί και μπορείτε να τους τροποποιήσετε ή να τους επεκτείνετε. Αναπτύξτε το σενάριό σας, αξιοποιώντας όποια και όσα λογισμικά και περιβάλλοντα θεωρείτε κατάλληλα για να ενθαρρύνετε το δημιουργικό διάλογο των μαθητών/τριών με το κείμενο. Επικουρικά και όχι δεσμευτικά παρατίθενται οι διαθεματικές δραστηριότητες του σχολικού εγχειριδίου, τις οποίες μπορείτε να τροποποιήσετε ή να αξιοποιήσετε εξ ολοκλήρου, εν μέρει ή και καθόλου για τη δημιουργία του δικού σας διδακτικού σεναρίου με χρήση ΤΠΕ.

Μαρούλα Κλιάφα *Ο δρόμος για τον Παράδεισο είναι μακρύς*

4

Ας υποθέσουμε ότι σχεδιάζετε τη διδασκαλία του αποσπάσματος από την Ερωφίλη του Γεώργιου Χορτάση που ανθολογείται στο σχολικό εγχειρίδιο της Γ΄ τάξης του Γυμνασίου (ενότητα «Κρητική Λογοτεχνία»). Με αφετηρία την διαπίστωση ότι «η πρόταση για μια καινοτόμα, πιο ουσιαστική και πιο συμμετοχική αξιοποίηση των ΤΠΕ για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας μεταφέρει το κέντρο βάρους του μαθήματος από την ανασύσταση του γραμματολογικού πλαισίου και τη φιλολογική προσέγγιση του λογοτεχνικού κειμένου στη δημιουργική γραφή», αναπτύσσετε ένα σενάριο στο οποίο οι μαθητές αξιοποιούν τις πολυμεσικές εφαρμογές των Νέων Τεχνολογιών στη συνομιλία τους με το κείμενο για την παραγωγή δημιουργικού λόγου. Έχετε τη δυνατότητα να αναπτύξετε το σενάριό σας προς όποια κατεύθυνση θεωρείτε καταλληλότερη για μια δημιουργική συνομιλία των μαθητών σας με το κείμενο. Ενδεικτικά παρατίθενται οι διαθεματικές δραστηριότητες του σχολικού εγχειριδίου, τις οποίες μπορείτε να αξιοποιήσετε εξ ολοκλήρου, εν μέρει ή και καθόλου στο ευρύτερο πλαίσιο του δικού σας διδακτικού σεναρίου, με στόχο πάντοτε την παραγωγή δημιουργικού λόγου.

Με αφετηρία τη διδασκαλία του αποσπάσματος «Η ζωή στη Σύμη» (*Αστραδενή*) της Ευγενίας Φακίνου που ανθολογείται στο σχολικό εγχειρίδιο της Α' τάξης του Γυμνασίου (ενότητα *Παλαιότερες μορφές ζωής*), θα θέλατε να εμπλέξετε τους μαθητές σας σε διερευνητικές και δημιουργικές δραστηριότητες ομαδοσυνεργατικού τύπου. Αναπτύξτε το σενάριό σας, αξιοποιώντας όποια και όσα λογισμικά και περιβάλλοντα θεωρείτε κατάλληλα για να ενθαρρύνετε το δημιουργικό διάλογο των μαθητών/τριών με το κείμενο. Θεωρήστε ότι υπάρχει στο διαδίκτυο πλούσιο υλικό για το σχέδιο εργασίας που σας ενδιαφέρει. Επικουρικά αλλά όχι δεσμευτικά παρατίθενται οι διδακτικοί στόχοι και τα θεματικά κέντρα του κειμένου από το βιβλίο καθηγητή, καθώς και οι προτεινόμενες διαθεματικές δραστηριότητες του σχολικού εγχειριδίου, τις οποίες μπορείτε να τροποποιήσετε ή να αξιοποιήσετε εξ ολοκλήρου, εν μέρει ή και καθόλου για τη δημιουργία του δικού σας διδακτικού σεναρίου με χρήση ΤΠΕ.

Διδακτικοί στόχοι (βιβλίο καθηγητή)

Να γνωρίσουν οι μαθητές μορφές ζωής που σήμερα πλέον έχουν εξαφανιστεί ή επιβιώνουν σε πολύ λίγες μόνο και σχετικά απομονωμένες περιοχές.

Θεματικά κέντρα

- * Ανάγκες που γεννιούνται σε αιγαιοπελαγίτικα νησιά (λειψυδρία κ.ά.).
- * Νησιώτικη αρχιτεκτονική προσαρμοσμένη στις οικογενειακές ανάγκες.
- * Ομαδική ζωή και συνεργατικές ανθρώπινες σχέσεις.
- * Παιδικά παιχνίδια και ελεύθερος χρόνος σε μια παραδοσιακή κοινωνία.

Καλή επιτυχία!

Στάθης Παπακωνσταντίνου